

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 5 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială. :: ::

Unitatea

REDACTOR RESPONSABIL:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 180 Lei
Pe 6 luni . . . 90 Lei
Pentru străinătate 360 Lei

Numărul 350 Lei

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Răzbunarea Blajului.

Spiritul ce animează serbările noastre — Apologia școlii confesionale — Un cuvânt pentru pacea confesională.

(—) În câțiva ani abia, câți s'au scurs dela întregirea neamului încoace, „serbările dela Blaj” au devenit o adevărată tradiție națională. Semn, că a fost bun și folositor gândul de-a prăznui, an de an, în cadre largi de sărbătoare națională, pomenirea zilei de 315 Maiu 1848. De fapt, puternicul elan patriotic ce cuprinde sufletele tineretului școlar la „Piatra libertății”, lângă mormintele eroilor, este o valoare care și singură îndreptățește deplin aceste serbări și reclamă pe seama lor o mai mare sollicitudină din partea acelor, cari îndrumă creșterea cetățenilor de azi și de mâine. În aceeași vreme, nesfârșitele cete de logofeți ai cărții, veniți din toate unghiurile țării să se contopească în proslăvirea aceluiaș trecut de glorie, să cânte împreună un răsunător „Deșteaptă-te Române” pe „Câmpul libertății”, oferă țării întregi, în văltoarea patimilor ce ne agită la paroxism, o splendidă icoană de liniștire și înălțare sufletească, izvor de întărire ideală și nădejdi de mai bine.

Pentru Blajul, care poartă toată truda organizării acestor serbări, reușita lor este singura răsplată. Este însă o răsplată aleasă. An de an, serbările înseamnă o nouă biruință a școlilor noastre, ori, dacă vreți, o sublimă răzbunare a Blajului. Răzbunare împotriva dușmanilor, cari cu forța baionetelor ne-au oprit, atâta vreme, să cântăm la „Piatra libertății”. Ceeace a trebuit să facem atunci pe furis, noaptea, șoptind, o face acum un neam întreg, în plină sărbătoare. — Răzbunare împotriva tuturor acelor, cari dușmănesc, fără să știe de ce, școala confesională. Serbările pun în fața lumii, spre apreciere publică, singurul tip de școală în stare a da o educație completă, armonică, împreunând știința cu credința, înfrățind încredința cu caracterul creștin, fără a neglija în aceeași vreme desăvârșirea educației fizice. Cu aceste prilejuri se mai poate convinge oricine și despre puternicul aport ce-l poate da statului, la creșterea tineretului, inițiativa particulară, aport material chiar, dar mai ales aport de însuflețire și râvnă, care nu poate fi cântărit în bani și de care este nebunie să te lipsești, când îți stă în ajutor de bună voie. — Răzbunare împotriva acelor, miniștrii proaspeți, ori vechi patrioți de tarabă, cari mai au și acum incalificabila îndrăzneală de-a ne face vinovați de toate relele ce s'au pornit asupra țării, de gânduri regionaliste și turburări religioase, de visuri trădătoare și prietenie cu Habsburgii și câte altele. Nu știu ce slujbă fac neamului vorbele lor pline de ură și calomnii. Sigur este, în schimb, că Blajul, acum cași în trecut, imparte cu mână largă spiritul păcii, al înfrățirii tuturor și al dragostii de neam. O

singură serbare de 315 Maiu face mai mult pentru dorita unificare sufletească, decât multe campanii electorale și confesionale și decât multe discursuri interesante.

O privire, cât de sumară, asupra desfășurării serbărilor, va justifica deplin constatările de mai sus.

Primirea oaspeților.

Ca și în trecut, serbările au cuprins zilele de 14 și 15 Maiu. Binișor mai înainte însă au început pregătirile Blăjenilor. Sub prezidenția dlui prof. *Simion Gisdavu*, comisii speciale de profesori pregătesc cu zor găzduirea celor ce vor veni, fac planuri amănunțite pentru executarea programelor, decorarea localurilor, primirea la gară ș. a.

Cu zor lucrează și oamenii „Electricei”. La serbări nu-i iertat să mai orbecăm în întunec. Și au reușit. De astă dată sărbătoarea s'a desfășurat ziua în bătaia soarelui de Maiu, un minut prieten credincios al nostru, iar seara în strălucirea *luminei electrice*, o nouă izbândă a străduințelor noastre, câștigată cu propriile puteri, fără nici un sprijin al guvernelor, cari în țara aceasta nu sunt ale țării, ci ale partidelor.

Așa au putut fi primiți cu vrednicie. În sunet de fanfară, cu cântece, cu flori și marșuri vitejești, trimișii celor peste 40 de școli din toată țara, cam 1000 de logofeți ai cărții românești, în frunte cu peste 80 de dascăli iscusiți. Cu urale și cântări au fost primiți. În 14 dimineața, delegații ministerului cultelor: Dl secretar general *Nichifor Crainic*, distinsul scriitor cunoscut cetitorilor noștri, și dl *Zenovie Păclișanu*; apoi dl *Al. Pleancu*, trimis al ministerului instrucțiunii.

Concursul de gimnastică.

Convoiu impunător ce vine dela gară în dimineața de 14, se încrucișează în cale cu șirul de echipe sănătoase, care, în haine ușoare de sport, în pas militar și sunet de goarne merg spre „Câmpul libertății”, la întrecerile gimnastice. Acestea și vizitarea *diferitelor așezăminte din Blaj*, cuprind întreaga zi de Vineri.

Apologia școlii confesionale.

O atmosferă de caldă înfrățire sufletească a stăpânit la *masa comună*, dată în cinstea profesorilor-oaspeți la restaurantul *Handrea*. Părintele *mitropolit Vasile*, care a prezidat această masă, a închinat cel dintâiu pentru M. S. Regele și pentru reprezentanții guvernului. Luând apoi cuvântul dl *Nichifor Crainic*, „pelerin și el la această cetate sacră a românismului”, face o caldă *apologie a școlii confesionale*. Iată, în esență, ce a spus, ca „simplu pelerin”, d. Crainic:

„Școala confesională, în accepțiunea ei ge-

nină, așa cum a știut să o creeze Blajul, cel mai tenace, cel mai fanatic și mai convins adept al acestui crez, nu este de ajuns cunoscută și are, tocmai de aceea, și adversari. Importanța ei stă în faptul, că face o *sinteză între știință și credință*. Ceeace-i lipsește școlii românești laice este tocmai această concepție unitară de viață. Școala laică dă o sumă de cunoștințe disparate, din ansamblul cărora nu se poate închea un punct de vedere statornic și unitar. Și tocmai acesta este defectul principal al învățământului românesc. Din această pricină intelectualitatea noastră prezintă în manifestările ei din viața publică caractere anarhice. Românul e din fire inteligent. Dar această inteligență adeseori strălucitoare apare în viața publică dezordonată și insubordonată. E rezultatul școlii laice

„Școala confesională, subordonând suma de cunoștințe științifice concepției unitare de viață, pe care o dă credința binefăcătoare în veșnicul Stăpân a toate și disciplinei morale care decurge din ea, e în stare să formeze *caractere* și atitudini precise în viața socială și politică.

„Școala confesională a Blajului, cu importanța ei biseculară pentru cultura românească, a izbutit să facă această sinteză între știință și credință, o sinteză care dă unitate de concepție în viață și care e atât de necesară pentru a coordona inteligențele anarhice ale României de azi.

Dl inspector *Pleancu*, slăvind spiritul atât de înălțat românesc al școlilor din Blaj, crede că poate asigura toată sollicitudinea guvernului pentru ele. Prof. *Bădescu*, din București, constată cu bucurie că alături de norocoasa creștere sufletească ce o dau școlile Blajului, ele premerg cu pilda și în promovarea educației fizice, atât de necesară și ea pertru a forma personalități viguroase, întregi: *Mens sana in corpore sano*. Au mai vorbit dl director *Augustin Caliani*, asigurând că Blajul va merge înainte pe calea care găsește aprobarea unanimă a oamenilor de bine; *Mgr. Dr. A. Cheșianu*, închinând pentru profesorii sosiți la Blaj, și, în urmă, dl *Valer Bora* aduce mulțumite organizatorilor serbărilor.

Serviciul divin.

În marea zi de 15 Maiu și ceriul pare mai senin. În zorii zilei cântări de fanfară trezesc lumea la sărbătoare. Școlari și profesori, intelectuali și țărani năpădesc, val după val, piața, spre catedrală. La 8 începe *Liturghia solemnă*, pontificată de părintele mitropolit. Corul Academiei de teologie, condus de prof. Cherebeșiu, este la înălțimea sărbătorii. Povețele înțelepte, scoase din întâmplările dela 48, cuprinse admirabil în predica părintelui mitropolit, vor rodi, de sigur, cu belșug în sufletele sutelor de ascultători.

Un convoiu impunător și pitoresc se formează apoi în larga piață croită de *Inocențiu Klein*. Măndrele cete de școlari și școlărițe, între ei și două grupuri puternice de studenți ai universităților din Cluj și București, în sunet de fanfare defilează prin fața catedralei, spre

Câmpul libertății.

De pe tribuna împodobită, graiul măiestru al cunoscutului nostru profesor și scriitor *Alexandru Lupeanu* răscolește vremile apuse. În icoane de putere magică învie zilele din 48 cu tot elanul lor de însuflețire, cu puterea covârșitoare a clipelor cari într'un suprem efort de hotărîre, au curmat istoria de veacuri, au zdrobit lanțuri, ce păreau veșnice. Răpiți cu gândul, am văzut aievea »cel mai mișcător fragment de epopeie din câte s'au tors vreodată în viața popoarelor«.

Un fragment din celebrul discurs al lui Bărnuțiu, recitat de clericul *S. Hațiegan*, a complectat această evocare a trecutului. Incheierea s'a făcut, acum cași atunci, în acordurile puternice și vibratoare de emoție ale imnului: »Deșteaptă-te Române«.

Cu sufletul plin de amintirea trecutului, lumea se îndreaptă apoi spre *Panteonul Blajului*, cimitirul, în care dorm figurile legendare din 48. Prin graiul profesorului *Dr. N. Lupu* aduce omagii acestor mari umbre, fala neamului și a Blajului deopotrivă. (Vorbirea o dăm în alt loc al gazetei noastre).

S'a dat apoi pentru oaspeți și intelectualii Blajului o mare

Masă la mitropolie.

Cel dintâi cuvânt, al *mitropolitului Vasile*, pune față în față viața strălucitoare de lux, desfășurată pe vremuri între zidurile cari adăpostesc azi pe fruntașii vieții românești veniți la Blaj, și viața austeră a cărturarilor, călugări și vlădicăi români, cari de-aici au purtat lupta pentru biruința ideii naționale. Și au biruit. Supremul factor în această biruință a fost *M. S. Regele*. În sănătatea Lui și a guvernului Său închină cel dintâiu pahar.

Răspunzând, dl *Nichifor Crainic* în vorbe încălzite de emoție arată, că două figuri reprezentative s'au ridicat impunătoare pe Câmpul libertății, la 48: Figura lui Bărnuțiu și a Iancului; una intrupând ideologia națională a revoluției, cealaltă intrupând fapta, energia națională în acțiune. Cea mai actuală pentru noi astăzi e figura Iancului, simbolul faptei. Ne trebuie astăzi naționalismul constructiv al faptei. Pentru înfăptuirea lui avem nevoie de solidaritate și de pace între noi. »Sunt fericit — continuă — că eu, în-

chinător al Blajului de când m'am pomenit, aduc în aceasta zi solemnă cuvântul îmbucurător al guvernului. Înainte de a veni aici am întrebat pe d. Octavian Goga, ce cuvânt să duc Blajului din partea guvernului? Și mi-a spus: Du Blajului din partea noastră cuvântul, care e normativ pentru guvern: *Pace confesională*. . . Pentru mine cele două biserici naționale, cea ortodoxă și cea unită, sunt cei doi ochi cu care națiunea privește dincolo de zări în destinul ei metafizic, sunt cele două brațe în care poporul nostru își leagă legăturile pe deoparte cu Orientul ortodox, pe dealta cu Occidentul catolic. Suntem așezați la răspântia a două lumi: a Orientului și Occidentului și misiunea noastră e poate să creiăm în viitor o cultură, care să fie sinteza celor două lumi. Și cum personal sunt convins că în domeniul cultural nimic statornic nu se poate crea afară de credință, cele două biserici naționale care servesc cu foarte mici deosebiri aceeași credință, îmi sunt deopotrivă de scumpe, cum trebuie să fie oricărui român conștient«.

Au mai vorbit prof. *Simion Gisdavu*, canonicul *Dr. I. Bălan*, studentul *Olteanu*, inspectorul *Dr. Pteancu* și fostul prefect al județului *Dr. Emil Folea*, preamărind amintirea zilei de 3-15 Maiu 1848, temelia unirii din 1918, și rolul Blajului la înfăptuirea ei.

Sfârșindu-se masa, toți fruntașii, în frunte cu *I. P. S.* Sa mitropolitul, au venit în piață, unde au asistat la minunatele

Producțiuni gimnastice

ale școlărimii. La încheierea lor s'au premiat școlarele biruitoare la întreceri. Cupa de argint a ministerului de culte a câștigat-o *liceul de băieți din Blaj*, iar steagul Blajului, liceul de băieți din Făgăraș; o serie întreagă de școli obținând diplome de laudă și mențiuni.

Tot cu acest prilej s'a distribuit și »premiul Solomon« pentru elevii cari au dovedit cea mai bună purtare. S'au premiat elevul *Vasile Costea* din clasa VIII a liceului nostru de băieți, *Maria Labo* din cl. VII a liceului de fete și *Silvia Andreșan* din cl. VII normală.

Seara, la orele 9, s'a dat un

Concert festiv.

în sala de gimnastică a liceului. Harnicii noștri profesori de muzică: *Eugen Hopârtean*, *Octavian*

Pop și *Celestin Cherebețiu*, pot fi mândri de înșirată. Aplausele însuflețite ale salei tixite del me aleasă au dovedit deplina izbândă a străduințelor lor.

Concertul a fost încoronarea serbărilor. Trenurile de noapte au dus în toate părțile mulțimile de oaspeți, cărora li-se vor părea suri de vrajă clipele petrecute la Blaj, în toată răsăria eroilor din 1848.

Încă o părere

— Despre adevărata politică bisericească*.) —

(i. c.) Rostul preoției este să infiltreze sufletul poporului cu toate mijloacele principiale dătătoare de viață ale învățaturii lui *Is. Hristos*. Când pentru sufletul mulțimei confuză marea tuturor acțiunilor sale după voința *Mătuitorului* prin o continuă deprindere a virtuților va deveni o a doua natură, când hrasna spirituală a aceluia va fi împlinirea voinței *Dumnezeu*, atunci vor dispărea dela sine mișcările otrăvitoare cocoțate la conducerea afacerilor publice, căci acel popor va ști să aleagă și să pună în frunte pe cel ce mai mult se răspunde sufletului său neprihănit, eliminând baciliile producători de corupțiune din întreg organismul vieții sale de stat.

Atâția filozofii vechi și noi au plasmuit în mintea lor diferite constituții, conștii fiind unii, că acelea sunt simple utopii, din cauza spiritului dominant advers ideilor și planurilor cuprinse într'ânsele, iar alții mai cuteză cercând să le aplice, să le traducă în faptă au fost cauzatorii unor băi de sânge, în care s'au scaldat popoare și imperii, fără să tragă

* În discuția liberă, ce am deschis asupra politicii pe care trebuie s'o facă biserica noastră, facem loc și acestui articol — datorit unui apreciat colaborator »Unirii« —, dând astfel cititorilor noștri posibilitatea de-a se orienta asupra deosebitelor păreri și de-a aprecia singuri valoarea acelorora. În cât ne privește, găsim că ideile autorului, perfect de aprobat în teorie, nu s'au putea fi aplicate la împrejurările actuale, fără o păgubă însemnată a intereselor noastre bisericești, cari reclamă după părerea noastră, o acțiune pozitivă și pe teren strict politic. Și mai este ceva: Autorul se ocupă singur de preoție, câtă vreme chestiunea privește, foarte de aproape, și pe credincioșii mireni ai bisericii noastre.

N. R.

☐ ☐ Foiața „Unirii“ ☐ ☐

In Panteonul Blajului

Discurs rostit la mormintele tribunilor dela 1848, în ziua de 3/15 Maiu 1926

de prof. *Dr. Nicolae Lupu*.

Când bunul D-zeu voește să protejeze un popor în mod special și să-i încredințeze o misiune mai înaltă, îi dă spre acest scop și mijloacele necesare, bărbați mari, luceferi conducători, pietri milenare, cari să-i arăte drumul și ținta, scopul și misiunea; și pe acești bărbați și luceferi conducători îi dăruiește bunul D-zeu în momentele cele mai critice, precum zice poetul *Vlahuță*:

In zbuciumul de lupte și 'n noaptea asupririi.
Rinasc sămănătorii eternelor idei.

În cele mai critice timpuri, în zbuciumul luptelor chiar, apar profetii și judecătorii în istoria vechiului Testament, și tot asemenea în zbuciumul celor mai vehemente lupte și în cea mai neagră noapte a asupririi apar marii bărbați, sămănătorii de idei mari și sfinte în istoria neamului nostru românesc.

Când principatele române gemeau sub jugul Turcilor și al Greco-Fanarioților, iar ținuturile de dincoace de Carpați tângeau în lan-

țul altor asupritori; când conștiința națională era atât de lăncedă și debilitată, încât se părea că Românilui îi este rușine a se mai numi român; când dușmanul se pregătea să pună piciorul pe gâtul acestui neam ca să-i stoarcă și ultima suflare din pieptul lui zdrobit, se pare că tocmai atunci prevedința dumnezeiască a încredințat soarta conștiinței naționale acestui smerit sat dela îmbinarea Târnavelor, modestului Blaj, care la 18 Octomvrie 1754, sub păstoriarea binecuvântată a blândului arhiereu *Petru Paul Aron*, a deschis școlile sale — primele școli românești din întreg cuprinsul României de azi —: Școala de obște, sau primară, școala „latinească“, sau secundară și seminarul pentru pregătirea preoților.

Aceste școli, de-odată cu binecuvântările cerului ce atrase asupra acestui neam, atraseră și asupra umilului Blaj toată ura dușmanilor. În pieptul lui se spârgeau toate loviturile; dar tocmai în acel „zbucium de lupte și 'n noaptea asupririi“ — cum zice poetul —, Blajul născu harnicii sămănători de idei sfinte în ogorul aproape întelenit al neamului românesc.

Astfel, când istorici răutăcioși, ca *Rössler*, *Schulz* și alții, căutau să nege cu ori ce preț originea latină a neamului nostru, Blajul îi dădu cronicari și istorici, pe un *Samoil Micu*, pe un *Gheorghe Șincai* și pe *Petru Maior*, cel cu cugete îndrăznețe, care în contra tuturor ironiilor

sortii adună pe toți Români laolaltă, dacă nu altcum, cel puțin între scoarțele unei cărți.

Când vulturul Romei înlănțuit, se zbătea să-și sfarme catenele și să se ridice iarăși falnic înspre zările albastre ca și 'n timpul de glorie romană, Blajul, „în noaptea asupririi“ dădu neamului soldați neîntrețuți, tribuni harnici, pe un *Axente Sever*, pe *Todoran*, *Balin Moldovan* și alții, cari la sunetul tulnicului dela Vidra și Câmpeni fără nici o ezitare urmară lui *Avram Iancu*, craiul munților.

Când alții încercau să nege originea latină a limbei noastre, tocmai în noaptea frământărilor, Blajul dădu neamului pe părintele filologiei române pe canonicul *Timotei Cipariu* și pe alți neadormiți străjeri ai latinității neamului și ai limbei noastre. Blajul cu școlile sale a dat neamului întotdeauna bărbații, de cari avea nevoie. I-a dat măestrii ai condeiului, apostoli ai deșteptării, episcopi și preoți sfinți, modele de jertfă și de abnegațiune, dascăli harnici și mucenici ai idealului intrupat. Și suntem siguri și avem toată încrederea, că și 'n viitor Blajul va fi tot atât de generos ca și 'n trecut pentru binele și înălțarea acestui neam.

Deci bucură-te, o Blajule, că pe cât de grele ți-au fost suferințele, pe atât de mare este și gloria. Nici un alt colț de țară nu se poate asemăna ție, căci tu în cele mai grele momente ai dat neamului cei mai valoroși băr-

omenimea ceva folos real pe urma lor. Dar, oare gânditu-s'a cineva să facă pentru vre-o țară o astfel de constituție, a cărei bază să fie principiile evanghelice în întregime lor, să așeze viața de stat pe baza trainică a evangheliei integrale, din care să nu fi ciopârțit mai înainte nici un principiu, oare gânditu-s'a cineva să codifice învățătura Mântuitorului, transformând-o în paragrafi, complexul cărora să formeze apoi constituția acelei țări?

Aceasta e chemarea preotului, să ridice spiritul mulțimii la înălțimea morală, unde să stăpânească convingerea, că a lucra după învățătura lui Isus e singura cale ce duce la adevărata fericire, și că „contra-venienții ordinului“ Aceluia lucrează împotriva intereselor proprii binepricepute.

Când această convingere va stăpâni mulțimea, atunci constituția țării întruhipată din principiile singure mântuitoare ale sfintei evanghelii va urma de sine ca un corolar al vieții individuale și sociale de stat, aplicându-se acelea pe întreaga linie. Atunci împărăția lui Dumnezeu va veni în societatea, în țara aceea, care va fi adoptat legile cerului, atunci *ceriul și pământul vor fi o singură împărăție mare, condusă de o singură lege, de o singură constituție, de un singur domnitor, de legea împăratului Isus...*

Dar și până la atingerea acestei constituții ideale, a acestei ținute supreme a vieții de stat, virtuțile ca și scăderile unui popor, aflându-și — mai ales în lumea democratică de astăzi — resonanță în diferitele paragrafi din constituția țării, preotul, care contribuie câtuși de puțin la promovarea virtuții în mulțime, contribuie în aceeași vreme la ameliorarea unui paragraf de lege din constituția țării, care mai înainte lăsa încă de dorit.

Deci preotul, care lucrează cu toată dragostea pentru primenirea cu sfințenie a sufletului omenimii, face cea mai bună politică bisericască, deoarece ridică moralul societății, apropiind-o fie cât de puțin de ținta, ce odată tot trebuie atinsă: De realizarea împărăției lui Dumnezeu, așa că împlinind cu sfințenie datorința de preot e identic cu a face cea mai bună politică. Și iarăși: A te amesteca în politica de partide, înseamnă a părăsi cel mai prielnic teren de luptă, care poate duce la izbândă, spre a te război cu morile de vânt.

Biserica noastră, în ce privește politica de partid trebuie să stea la înălțimea ideală a bisericii catolice în general. Nu trebuie să invidiem influința ce o deprind căpeteniile bisericii ortodoxe asupra celor ce țin frânele țării, așa cum nu putem invidia slugăria a-celora față de oricare guvern al țării.

Ca să se poată vedea pericolul unei astfel de politici nefaste, lăsăm să urmeze spusele

bați. Dreptaceea, iată România jună, frunțașii de mâine ai neamului românesc, din toate unghiurile țării grăbesc la sinul tău, ca să se închine memoriei fiilor tăi, uriașilor sămănători de idei sfinte.

Bucură-te, o Blajule, și fii mândru de incesși suferințele tale, pentru că din fiecare geamăt al țării a răsărit un viteaz și din fiecare suspin al tău a născut și va naște un apostol.

Sfântă Vă fie memoria, marilor bărbați ai Blajului și ai neamului românesc de pretutindeni. Voi cu vâpăi din sufletele voastre ați simțit aprinsă în inimile tuturor făclia dragostei de neam și a nădejzii în vremide mai bine. Noi micii epigoni, plecându-ne genuchiul la morimele voastre, rugăm pe bunul Dumnezeu să ne dea virtuțile și statornicia voastră, ca să fim vrednici urmași, spre înălțarea acestui neam și spre binele și fericirea scumpei noastre Românii.

lui *Marcu Filip Zallony* din cartea sa despre Fanarioți (Capitolul III):

În toate țările, acei cari reprezintă religia, adică clericii, au o putere reală asupra popoarelor. Dacă această putere n'ar exista, religia ar pierde forța ei politică și efectele ei ar fi nule asupra legislației. Autoritatea clerului e una din bazele puternice ale stabilității Statelor, pe cât timp clerul nu iese din atribuțiile sale și-și păstrează rolul de a apăra și respecta atât drepturile poporului, cât și pe ale monarhului.

Politica oamenilor *perverși* a fost totdeauna de a înjosi clerul în ochii poporului, spre a nimici influența ce el are asupra acestuia cât timp se menține în observarea legilor sfinte.

Eu plec din punctul de vedere, că clerul nu trebuie să aibă vederi ambițioase lumești. Cei ce supun prea mult clerul puterii laice și-l arată poporului ca interesat să susțină toate vederile unui guvern, îl înjosec, dându-i alte drepturi asupra oamenilor decât acele scrise în sfânta Scriptură. Caracterul sacru al unui apostol nu trebuie dezonorat, asociindu-l la omnipotența unui Pașă. Bogățiile din această lume nu trebuie să fie scopul clerului, căci ele îi înlătură caracterul sacru, după cum și extrema mizerie îl înjosește.

Aceasta este cauza, care fără îndoială a hotărât pe Sultani, în gândul lor politic, să înzestreze pe înalții demnitari ai bisericii ortodoxe cu bogății mari și cu o putere întinsă asupra creștinilor, făcând din cler un instrument al tirăniei lor, încât un observator atent va găsi în fiecare patriarh, în fiecare episcop, un muftiu și un mollah. Politica Divanului, ca și a Profetului dela Meca, este de a ține poporul în ignoranță, pentru a-l stăpâni mai lesne. Tot această politică au urmat-o ei față cu creștinii și cu biserica din Orient; dovadă este starea intelectuală a popoarelor, cari aparțin acestui rit.

Autorul reproduce apoi declarația amicilor săi, arhiepiscopii ortodocși din Nicomedia, Dercon, și Tesalonic:

Toată lumea știe, că decadența imperiului bizantin a fost pricinuită de prejudecățile religioase ale popoarelor, cari făceau parte din acest imperiu. Toți istoricii sunt de acord, că înrăurirea prelaților și a diferiților membri ai clerului era așa de mare asupra conducătorilor acestui imperiu, încât ei, în loc de a se îngriji de adevăratele lor datorințe de guvernare, se dăduseră la discuții nesfârșite asupra punctelor litigioase ale dogmelor.

Funestul rezultat al acestui exemplu fu, că discuția subtilităților teologice devenise ocupația lumii culte, adusesse disidență în imperiu și băgase chiar învrăjbire în sinul familiilor. Pe când biserica latină și cea ortodoxă se certau pentru cuvinte, iar Grecii își pierdeau timpul în certe copilărești asupra vorbelor, Turcii pregăteau subjugarea acestui popor slăbit prin sfada necurmată asupra teoriilor scholastice.

Nu aceasta să fie politica bisericii noastre, ci *încreștinarea sufletului românesc.* Când vom ajunge această țintă, atunci se va încreștina și politica țării, iar până atunci în noroiu nu avem ce căuta.

Săptămâna politică.

Mai având abia câteva zile până la alegeri, *frământările electorale* au ajuns să stăpânească, în chip exclusiv, toată viața politică a țării. Preocupările opoziției, în rândurile căreia a intrat de curând — evident mai mult de formă — și partidul liberal, nu pot avea, în chip firesc, decât obiectivul unui rezultat cât mai bun în alegeri, dar și actele guvernului sunt supuse aceleiași atmosfere îmbăcsite, care e bine că n'are să mai dăinuiască mult timp.

— Aceasta mai ales pentru motivul, că *măsurile luate de guvern pentru ași asigura învingerea*, altfel foarte problematică, sunt de natură a provoca în sinul populației cele mai grele nemulțumiri, cari prelungindu-se prea mult, ar putea să devină catastrofale. Cu excepția „Indreptării“ și a altor câtorva gazete ale guvernului, întreaga presă e plină zi de zi cu fapte și constatări, pentru cari titlurile de „abuz“, „teroare“, „samavolnicie“ și altele asemenea, exprima o realitate din cele mai puțin mângâitoare pentru viitorul ce ne așteaptă în cazul, că ele vor putea face ca nădejdiile guvernului să fie izbândite.

— O vie și puternică lumină aruncă asupra acestor stări electorale insuportabile, *memoriul*

opoziției către M. Sa Regele, în care dd. Iuliu Maniu și Ioan Mihalache s'au simțit dator să i-se adreseze în calitate de șef suprem al armatei, cerându-i să interzică de urgență orice amestec al armatei și jandarmeriei în luptele electorale, așa cum poruncesc constituția și legile țării“. Iar temeiul acestei cereri deplin îndreptățite este constatarea, pe care o poate verifica oricine, că „satele și orașele sunt izolate și imobilizate mai greu ca în vreme de războiu...“ și, ceea ce este mai grav, „jandarmul este transformat în arbitru libertăților constituționale și a aplicării legii electorale“.

— Cu toate acestea, judecând după curentul care stăpânește, guvernul nu va putea ieși biruitor decât prin *șuruburile încă necunoscute*, pe cari va isbui eventual să le aplice chiar în jurul actului alegerilor. Contaminarea satelor, secvestrarea alegătorilor, anularea voturilor și, când toate acestea n'ar folosi, chiar „citirea favorabilă a rezultatului“, făcută de comisia centralizatoare, sunt mijloace cari pot scoate — când neapărat trebuie să se facă — orice guvern din lume.

— Un mare eveniment de politica externă a atras săptămâna trecută atenția lumii întregi. Este *lovitura de stat a mareșalului Pilsudski*, care nemulțumit de felul cum mergeau afacerile Poloniei, s'a pus în fruntea oștirii și ocupând Capitala țării a reușit să provoace demiterea fostului guvern Witos și chiar și a lui Stanislav Voyceikovski, președintele republicei, Polonia e condusă acum de mareșalul Ratai. În calitate de președinte interimar și de un guvern provizor numit de acesta, urmând ca după alegerea din 26 Maiu c. a noului președinte, Corpurile legiuitoare să fie dizolvate, pentruca viitorul guvern definitiv să iasă din noi alegeri parlamentare.

— O schimbare de guvern s'a făcut de curând și în Germania, unde locul cancelarului Luther l-a luat din nou fostul cancelar Marx, care păstrând deocamdată în întregime fostul guvern, discută acum cu partidele asupra temeiurilor, pe cari s'ar putea clădi viitoarea guvernare mai puțin expusă curentelor păgubitoare țării, cari au ajuns să se înstăpânească între altele și prin tratatul germano-rus.

Știri mărunte.

Personale. Pentru aranjarea diferitelor chestiuni curente, I. Preasfinția Sa *păr. mitropolit VASILE* a plecat Marțea trecută la București, de unde se întoarce pe ziua de azi.

— P. Ven. Ordinariat de Gherla a numit pe *păr. Ioan Mihalca* de preot II la Rebrîșoara, pe *păr. Corneliu Hotea* de preot II la Turț, pe *păr. Ioan Mihailaș* de administrator local la Morăreni, iar pe *păr. Victor Savu* de adm. local la Rona.

— P. Ven. Ordinariat arhidiecezan a numit pe *păr. Victor Barna* de paroh la Valea Jidanului.

Aeronava „Norge“ peste polul nordic. Aparatul „Norge“, oferit lui Amundsen din partea Italiei spre ași complecta descoperirile dela polul nordic, s'a dovedit a fi în perfecte condițiuni de navigabilitate. Plecând dela Roma, ea a făcut de curând drumul până deasupra polului căutat și înapoi la Alaska, o distanță de 13,000 km. pe care a parcurs-o în 172 de de ceasuri, depășindu-se programul stabilit. Primut traiect al sborului suprapolar a fost executat fără dificultăți, dar, din cauza timpului nefavorabil, nici de astădată nu s'a putut ajunge la constatările științifice luate în prospect. Nu mai poate fi însă departe timpul, când geniul omenesc va birui și ultimele dificultăți ale acestei cuceriri științifice.

Locale. Dumineca viitoare, a tuturor sfinților, va predica în catedrală p. Iosif Bucur, comptabil la Administrația centrală capitară.

— Paralel cu lucrările pentru lumina electrică a Blajului, deja în plină funcțiune, banca »Patria« — căreia încă îi revine o bună parte din meritul acestei realizări însemnate — se ocupă cu toată puterea și de *lărgirea fabricii de cărămizi »Vulcanul«*, care în timpul cel mai scurt va ajunge să poată presta o muncă îndoită față de cea de până acum. Este, credem, cea mai bună investire a capitalului realizat din noua emisiune de 6 milioane Lei, după ce, pe urma ridicării Blajului la rangul de oraș de reședință, o bună parte a produselor fabricii se vor putea desface chiar aici acasă, la edificiile atât de imperios reclamate.

— Luni, a doua zi de Rusalii, se va ținea în grădina de la Veza o petrecere de vară, aranjată de reuniunea pompierilor voluntari. — Inceputul la orele 16. Prețul de intrare 20 Lei de persoană.

Un nou ciclu de cursuri și conferențe economice. O publicație a mini-terului agriculturii și domeniilor, îmbrățișată de curând în toată țara, anunță pentru sezonul de vară un nou ciclu de cursuri și conferențe populare pentru agricultură, apicultură, sericultură, viticultură și creșterea vitelor. Conferențele sunt planuite pentru 29 județe, dintre cari 6 din Ardeal (Arad, Bihor, Satu-mare, Sălaj, Someș și Timiș-Torontal), iar cursurile sistematice se vor aranja pe la centrele economice mai cunoscute, în legătura cu diferitele școli de specialitate. Dintre cele de dincoace de munți încreștam pe cele de agricultură din Lugoj (10—15 Iunie), cele de apicultură din Turda (seria II: 18—24 Iulie), Vaidei (15 Iunie—1 Iulie) și Geoagiu (seria I: 10 Iunie—4 Iulie și seria II: 10 Iulie—4 August). La fiecare din aceste cursuri se primesc ascultători în număr limitat, cu preferință totuși dintre preoți și învățători. Inscriserile se fac la respectivele școli cu câte 10—15 zile înainte de ziua fixată pentru începerea cursului. Ministerul ajută cu câte 25 Lei la zi pe cursiștii interni, cari sunt până la 30 de fiecare curs.

† **Păr. Simion Pinteș**, paroh-protopop în Satulung (eparhia Gherlei), s'a stins la 3 Maiu în anul 67 al vieții și 42 al preoției sale cinștite. A fost un om de muncă, apreciată de toți, cari îl deplâng acum împreună cu numeroase rudeni. — Fie-i partea cu dreptii!

† **Văd. Maria Sabo n. Nestor**, mama regretatului scriitor Emil Sabo și o mătușă a directorului nostru, s'a stins la Aiton, în 15 Maiu, la vrăsta de 80 ani. — Odihnească în pace!

† **Dr. Romul Liviu Crăciun**, figura atât de bine cunoscută a Blajului nostru, s'a stins la 17 Maiu c. în vrăsta de 54 ani. — Odihnească în pace!

Telefonul »Unirii«.

R. Firminiș. Articolul publicat în acest număr, care pune mai integral și, după părerea noastră, mai norocos, teza DVoastră și a hotărârii luate la Zălau de preoțimea adunată acolo, ne îndeamnă să nu mai publicăm cele ce ne-ați trimis. Un lucru e sigur: Fărimțându-ne puterile, nu vom putea impune nici când și nimănui respectul cuvenit față de aspirațiile vitale ale bisericii noastre.

»Birnița« Cluj. Destăinuirile Dvoastră cu caracter de alcov, din numărul de la 16 Maiu, referitoare la o scrisoare a unui episcop, »în măsură a se socoti locuitorul I. P. S. S. mitropolitul Vasile«, adresată directorului nostru, au scăderea fatală, că razimă pe neadevăr. N'avem anume nici o cunoștință, că episcopii bisericii noastre ar fi hotărât, în vre-o conferință de la București, că »biserica noastră să nu se amestece în luptele politice« și cu atât mai puțin, că ar fi adus hotărârea, că »biserica gr. catolică are datoria să stea totdeauna alături cu guvernul țării, oricare ar fi el«. Nimeni și nici odată n'a publicat aceasta hotărâre și ea nu s'a adus nici pe altă cale la cunoștință »organelor în subordine

ale bisericii gr. catolice«, după cum afirmați DVoastră. Dar o atare hotărâre, luată evident în vederea alegerilor, neapărat trebuia publicată ceeacă dacă nu s'a făcut, veți admite, credem, și Dvoastră, că ea nu există și n'a existat niciodată. Toată povestea cu »opozitia«, pe care directorul nostru ar fi înțeles s'o facă corului episcopesc al bisericii noastre, și actul lui »de indisciplină« pe care-l subliniați cu atâta bucurie, nu este deci decât un mare »humbug« electoral, menit a seduce opinia publică în scopul vedit de-a putea rupe cât mai multe voturi pentru candidații guvernului. Dar sforile se trag prea pe față și cu prea puțină îndemânare, pentruca ele să nu fie văzute. Fiți deci deplin liniștiți: Nime n'are să se încălcească în ele.

Dr. C. Turda. Cele trimise ne-au sosit prea târziu pentru acest număr și, încheindu-se campania electorală, nu credem că ar mai avea ceva rost să le facem loc în cele viitoare. Trimițându-ni-le mai curând, am fi avut ocazia să precizăm și mai mult punctul nostru de vedere, cu deosebită considerare la chestia școlii confesionale, a cărei pierdere nu poate fi pusă nici decum în atitudinea ostilă a credincioșilor față de dânsa. Și apoi încă ceva: Când va sosi timpul — pe care-l vedeți destul de apropiat —, în care vom avea să »dăm asaltul și să ne apărăm« împotriva »partidelor subversive și potrivnice lumii creștine«, cum credeți că se vor mai putea concentra puterile, a căror fărîmțare o preconizați acum de dragul »contraserviciilor loiale« rezultate de pe urma sprijinului »loial, sistematic și tacticos« pe care ar fi să-l dăm (numai clerul ori și credincioșii?) »partidelor constructive guvernante... cari vor (?) și pot să ne ajute«?!

»Arieșul«. Turda. Greșiți foarte mult, opunând păreri directorului nostru referitoare la atitudinea politică a bisericii române unite, pe aceea a p. I. Agârbiceanu, care în articolul său »Blajul de ieri și de azi« (Patria de la 16 Maiu) nu se ocupă cu nici un cuvânt de rostul politic al Blajului, ci singur și exclusiv de marea lui misiune în ce privește regenerarea morală a neamului nostru. Îscălim pe deantregul ce spune »Teme« al DVoastră, că adecă »teza lui Agârbiceanu... exprimă o profundă realitate și exigență a sufletului preoțesc unit« și că de aceea »va trebui să triumfeze«, dar asta nu înseamnă nici pe departe, că p. Agârbiceanu ar fi militat, în articolul citat, ca preoțimea noastră să treacă și ea în rindul »fripuriștilor« din tabăra DVoastră.

Mai multora. În numărul viitor sperăm să vă putem da în sfârșit deslușirile de ordin administrativ, pe cari ni-le cereți.

R. Geoagiul de jos. Ce-i cu »crățele«?

Primăria orașului de reședință, Blaj

Nr. 1550/1926.

Publicațiune de licitație.

Se aduce la cunoștință publică, că în ziua de 20 Iunie 1926, la orele 12, se va ținea licitație publică pentru măsurarea exactă și pregătirea unui plan al orașului pe o rază de 2 km.

Licitația se va ținea în ziua de mai sus la ora și locul indicat cu oferte închise și sigilate în patru colțuri.

Planul va avea mărimea de 1: 1000 (unu la o mie) și va cuprinde nu numai toate străzile, dar toate casele împreună cu supraedificările aparținătoare cășilor, cu mărimi exacte. Cu un cuvânt să poată servi pentru alinierea străzilor, deschideri de străzi, piețe și altele.

Concurenții trebuie să dovedească, că sau mai ocupat cu astfel de măsurări și că au calificarea recerută pentru a îndeplini măsurările și a face planul.

Ofertele sosite cu întârziere nu se vor lua în considerare.

Se va respecta întocmai legea contabilității publice art. 72—83.

Informațiuni și condițiile se pot vedea zilnic între orele oficioase la Primăria orașului de reședință Blaj.

Din ședința delegațiunii permanente, ținută la 13 Aprilie 1926.

Blaj, la 15 Maiu 1926.

primar: DRAGOȘ. p. Șeful serviciului: Drăgoiu.

□ □ RECLAMA □ □

∴ este sufletul comerțului ∴

Cărți bisericești.

Apostolul, sau faptele și epistolele ss. Apostoli f. 4., leg. în piele	320-
Evangelia dela s. liturgie și inserat din ziua întâie a învierii Domnului Hristos, în 7 limbi, ...	30-
Euhologiu, leg. în pânză	220-
Liturgier, leg. în pânză	220-

Librăria Seminarului Blaj.

Enrilo amestecat cu cafea boabe

nu se distinge aproape de loc de cafeaua boabe. O atare combinație devine mai tare prin Enrilo, și obține un gust mai pronunțat, precum și mai multe materii nutritive. Intrebuințata cafelei Enrilo eținește consumația de cafea boabe. Firma Heinrich Franck Söhne, unica producătoare, garantează pentru gustul excelent.

VASILE HOZA

PRAVĂLIE DE MANUFACTURĂ.

(97) 20-52

Mare asortiment de mărfuri din Cehoslovacia ca: Zefire, Delenuri, Satinuri, Basmale etc., precum și o dăjdii bisericești: Vestminte și Prapori din cele mai bune stoffe elvețiene, apoi Potire, Cădelnițe, Cruci de mână și Cruci de prapori cu prețuri convenabile.

Serviciul ireproșabil.

NB. Rog nimeni să nu-și comande din alt loc până ce nu se va convinge de prețurile mele.

SIBIU, Piața Prințul Carol Nr. 6.

Atelier de pantofărie modernă și ortopedică, în curte la

IOAN BLAGA

sub conducerea

DLUI GEORGE GADA,

absolvent al mai multor cursuri de specialitate în bransa pantofăriei, diplomat în ortopedie.

Se execută prompt și pe lângă garanță orice lucru în bransa pantofăriei. — Se garantează și pentru cele mai gingașe picioare.

(162) 8-?